

Tisková zpráva, 29. září 2025

Rodinná politika a porodnost ve volebních programech stran a hnutí

*Na podporu informovanějších předvolebních debat vydává think-tank **IDEA** při **CERGE–EI** tematické přehledy toho, jak programy hlavních politických stran a hnutí reflektují důležité sociálně-ekonomické problémy, výzvy a odborná doporučení. Další z přehledů se týká **rodinné politiky a porodnosti** a navazuje na [video-spot IDEA Talks](#). Postupně budou vydávány obdobné přehledy k dalším tématům.*

Systémové výzvy a doporučení IDEA: Současná rodinná politika v Česku je založena především na přímé finanční podpoře rodin. Ta však sama o sobě na podporu rodin a ke zvýšení porodnosti nestačí. Klíčová je i nedostatečná infrastruktura služeb péče – chybí přibližně 70 000 míst ve školkách pro dvouleté a starší děti a nabídka flexibilních úvazků zůstává velmi omezená. To komplikuje návrat matek na trh práce a snižuje ochotu rodin mít další děti. Další bariérou je nízké zapojení otců do péče – rodičovskou dovolenou čerpá jen 1–2 % mužů, ačkoliv zájem deklaruje 80 %. IDEA proto doporučuje kromě finančních transferů posílit také dostupnost služeb výchovy a péče a motivovat ke sdílení péče, zjednodušit návrat rodičů do zaměstnání a dále zvýšit flexibilitu pracovních podmínek.

Z volebních programů: Politické strany se ve svých programech přístupem, jak zvýšit porodnost a podpořit rodiny, velmi liší. STAN a SPOLU kladou důraz na rozšíření kapacit předškolní péče, flexibilní pracovní podmínky a odstranění bariér návratu matek na trh práce, STAN navíc navrhuje i bonus za sdílení rodičovské mezi oběma rodiči. ANO, Piráti a Stačilo! kombinují přímou finanční podporu (např. vyšší rodičovský příspěvek, přídavky na děti, daňové úlevy) s investicemi do služeb pro rodiny. SPD sází výhradně na přímou finanční pomoc prostřednictvím daňových zvýhodnění a půjček.

Přestože se všechny hlavní politické strany shodují v tom, že je nutné rodiny více podporovat a reagovat na dlouhodobý pokles porodnosti, jejich přístupy se liší.

Zatímco některé strany sází hlavně na přímé finanční nástroje, jiné upozorňují na nepřímé formy podpory a potřebu systémových změn – podporu služeb péče o děti a usnadnění návratu žen na trh práce. Zahraniční a také IDEA analýzy ukazují, že právě opatření zaměřená na služby a podmínky pro sladování rodinného a pracovního života mají největší potenciál přispět k podpoře rodin a navýšení porodnosti.

Rodinná politika a porodnost v programech politických stran a hnutí	
	„Rodinám vrátíme školkovné i původní podobu slevy na druhého z manželů.“ „Zvýšíme rodičovský příspěvek na 400 000 Kč a umožníme jeho flexibilní čerpání.“ „Rodičům dětí do 3 let nabídneme možnost volby mezi klasickou rodičovskou dovolenou a „rodičovským režimem“. Dohoda mezi rodičem a zaměstnavatelem bude moci být průběžně měněna podle potřeb obou stran. Pokud k dohodě nedojde, automaticky zůstane zachován nárok na klasickou rodičovskou dovolenou. Podpoříme také možnost střídání rodičů v péči.“ „Obnovíme přídatky na děti podle aktuální situace rodin, školkovné a slevu na dani pro pečujícího rodiče. Finančně podpoříme kroužky, družiny a volnočasové aktivity dětí během školního roku i o prázdninách tak, aby se jich mohly zúčastnit i děti z nízkopříjmových rodin.“ „Podpoříme investice do mateřských, základních a středních škol v oblastech s nedostatkem kapacit, aby vzdělávání bylo dostupné všem dětem. Rozšíříme podporu bezplatného školního stravování pro děti ze znevýhodněných rodin.“ „Zajistíme státní podporu na hypotéky pro mladé rodiny pečující o dítě.“ „Mladým manželům poskytneme státní bezúročné půjčky na akontaci při pořízení jejich prvního bydlení.“ Volební program 2025, str. 4, 10, 17 a 19
	Program neobsahuje samostatnou kapitolu na téma rodinné politiky, podpory rodin nebo porodnosti. Program 2025
	„Daňovou změnu připravíme tak, aby 90 % rodin mělo vyšší čistý příjem než nyní, zejména ti chudší. Zvýšíme slevu na poplatníka i daňové bonusy na děti. Snížíme DPH na základní a zdravé potraviny, jako je třeba zelenina a ovoce, stejně jako na pleny, hygienické potřeby a další nezbytnosti.“ „Zlepšíme podmínky pro mladé, aby mohli založit rodinu. Navýšíme rodičovský příspěvek, zajistíme místa ve školkách i pro děti do tří let, podpoříme kratší úvazky.“ Program Nakopneme to
	„Podpora zvýšení porodnosti (podpora mladých pracujících rodin a pracujících rodin s dětmi a s nižšími příjmy).“ „Výhodné manželské půjčky pro pracující rodiny s výrazným snížením splácené částky vždy po narození dítěte.“ „Výrazné zvýšení daňového zvýhodnění na děti.“ Programové teze, str. 4
	„Dostupné školky a dětské skupiny: Zajistíme dostupné předškolní vzdělávání pro každé dítě.“ „Flexibilní práce pro rodiče: Zaměstnavatel s flexibilní pracovní dobou a sdílenými pracovními místy pro rodiče malých dětí získá daňové výhody.“ „Podpora kratších úvazků: Zvýhodníme firmy, které zaměstnávají rodiče a seniory na zkrácené pracovní úvazky, a podpoříme tak jejich zapojení na trhu práce.“ Program SPOLU 2025, str. 25 a 26

- Celý text přehledu [zde](#)
- Video spot k tématu, *IDEA Talks pro volby '25* [zde](#) nebo <https://www.youtube.com/@CERGE-EI/playlists>

Kontakt na autorku přehledu:

Klára Kalíšková, klara.kaliskova@cerge-ei.cz, +420–777 831 368

Administrativní kontakt pro média:

Eva Peňázová, eva.penazova@cerge-ei.cz, +420–602 698 440

IDEA při CERGE-EI, Politických vězňů 7, Praha 1, idea@cerge-ei.cz

Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) při Ekonomickém ústavu AV ČR, v. v. i. je nezávislý akademický think-tank zaměřující se na analýzy, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na faktech, datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorii. IDEA je projektem Ekonomického ústavu Akademie věd České republiky, který spolu s Centrem pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy (CERGE) tvoří společné akademické pracoviště CERGE-EI.

S podporou

**Akademie věd
České republiky**